

Hamar kommune

Rådmannen

Det kongelige kommunal- og regionaldepartement

Postboks 8112 Dep

0032 Oslo

Deres ref:
11/1877-1 MJB

Vår ref:
Siri Anette Brandtzæg
Tlf: 62510378
11/4129(6)

Arkiv:
613//&13
24899/11

Dato:
23.11.2011

HØRING - NOU 2011:15 ROM FOR ALLE - SOSIAL BOLIGPOLITIKK

Det vises til NOU 2011:15 Rom for alle og høringsbrev av 23.08.2011, med høringsfrist 25.11.2011.

Høringsuttalelsen sendes fra rådmann og saken legges frem for politisk behandling i formannskapet 07.12.2011. Formannskapets vedtak med eventuelle merknader blir ettersendt innen 09.12.2011.

Innledning

Hamar kommune er en av pilotkommunene i Boligsosialt utviklingsprogram i Husbankens Region Øst. Kommunestyret vedtok i mai 2010 en boligplan for perioden 2010-2014, som blant annet inneholder en boligsosial handlingsplan.

I forbindelse med programarbeidet i Boligsosialt utviklingsprogram, er utredningen gjennomgått av representanter for folkevalgte og fagfolk i administrasjonen. Høringsuttalelsen er gitt på bakgrunn av deres innspill.

Generelt ønsker Hamar kommune å slutte seg til hovedtrekkene i utredningen, og konstaterer at det er stor grad av samsvar mellom kommunens egen boligplan og Boligutvalgets forslag. Hamar kommune vil understreke at vi opplever dokumentet som godt og konsist skrevet, og språket er lett å forstå.

Vi har valgt å kommentere følgende kapitler:

- Kapittel 6 Vanskeligstilte på boligmarkedet
- Kapittel 7 Eierlinja
- Kapittel 9 Kommunal utleie
- Kapittel 10 Arbeidet med bostedsløshet
- Kapittel 11 Boligsosialt arbeid i kommunene
- Kapittel 12 Rollefordelingen mellom stat og kommune

Kommentarer til utredningen

Kapittel 6 Vanskeligstilte på boligmarkedet

Hamar kommune vil oppfordre til at man forsøker å finne et annet begrep enn "vanskeligstilte". Mange har opplevd at "vanskeligstilte" er en uheldig og lite konstruktiv "merkelapp". Kan man i det videre arbeid bruke et begrep som oppfattes mindre stigmatiserende, for eksempel "utsatte grupper/individer på boligmarkedet"?

Hamar kommune støtter boligutvalgets forslag om å ta utgangspunkt i situasjonen til den enkelte personen/husstanden heller enn å definere spesifikke målgrupper av "vanskeligstilte" (s. 39). Vi tror dette vil bidra til mer individuelt tilpassede løsninger, uavhengig av hvilken "gruppe" man tilhører.

Hamar kommune støtter utvalgets forslag om å styrke bostøtten for barnefamilier (s. 52), utrede alternative indekseringsmetoder for bostøtten, likestille dekningsgraden i kommunale og private boliger, og styrke tilpasningstilskuddet.

Kapittel 7 Eierlinja

Hamar kommune er i prinsippet enig i boligutvalgets vurdering om at det sannsynligvis er flere som kan være i stand til å eie egen bolig. Hamar kommunes boligpolitikk er også basert på at flest mulig skal eie egen bolig. Vi støtter derfor utvalgets forslag om mer fleksibel bruk av startlån og "fra-eie-til-leie-modeller".

Finanstilsynet har imidlertid nylig foreslått strengere krav til egenkapital (minimum 15 %) og avdrag fra første termin på lån på over 70 prosent av boligens verdi. Det er usikkert hvordan dette vil påvirke startlånet som boligsosialt virkemiddel, men det er sannsynlig at "eierpotensialet" blant vanskeligstilte på boligmarkedet blir mindre.

Etableringstilskuddet vil fortsatt være et viktig virkemiddel, både på grunn av Finanstilsynets forslag om økt krav til egenkapital, og fordi rentenivået er historisk lavt og må forventes å øke på sikt. Forutsetningene som er lagt til grunn for eierlinja, er basert på et svært lavt rentenivå. Dermed er det ikke Husbankens startlån, men rentenivået, som har den aller største betydningen for hvor mange som kan eie bolig.

Hamar kommune foreslår at utvalget ser nærmere på fordelingsnøkkelen for etableringstilskudd. Storbyer prioriteres for tildeling av dette tilskuddet. Storbyene er også de områder hvor boligprisene øker mest. Dette innebærer at en husstand som gis lån og tilskudd til kjøp av bolig i Oslo, kan forventes en større formuesoppbygging enn en husstand som gis lån og tilskudd til kjøp av bolig i Hamar. Gir dette en rettferdig boligpolitikk?

Kapittel 9 Kommunal utleie

Hamar kommune støtter utvalgets vurdering om at kommunale boliger er et viktig boligsosialt virkemiddel og at den kommunale utleiesektoren bør være riktig dimensjonert og et godt tilbud for dem som trenger det. Likeledes støtter Hamar kommune de trekk ved kommunale boliger som utvalget trekker fram under punkt 9.5.

Hamar kommune mener at utvalgets behandling av boligtilbud til flyktninger gir et skjevt bilde av brukergruppen. På side 80 skriver utvalget "I et integreringsperspektiv kan flyktninger med fordel bosettes i etablerte bomiljø. Flyktninger er ofte beboere som i liten grad belaster sine omgivelser, og de kan dra nytte av fellesskapet som etablerte bomiljø

utgjør.” Kjernen i integrering handler bl.a. om at flyktninger bosettes i etablerte bomiljø og ikke i separate boområder. Flyktninger belaster ikke sine omgivelser i egenskap av å være flyktning. Å være flyktning er også en midlertidig situasjon som enkelte individer befinner seg i.

Utvalget påpeker at det mangler **visse type boliger** for å kunne tilby et variert boligtilbud til personer med rusavhengighet, alvorlige psykiske lidelser og dobbeltdiagnoser, større boliger til barnefamilier, og til personer med nedsatt funksjonsevne. Vi vil påpeke at det ikke er ”særlige typer boliger” til bestemte brukergrupper som er det sentrale, men botilbud i forhold til menneskers behov og livssituasjon.

Utvalget foreslår at det gjøres en målrettet satsing for å **øke antall egnede boliger** for personer med rusavhengighet, alvorlige psykiske lidelser og dobbeltdiagnoser. Utvalget peker samtidig på at satsingen bare kan lykkes hvis det følges opp med et tilstrekkelig tjenestetilbud. Hamar kommune vil presisere at antall boliger verken løser utfordringene eller dekker alle behov. Et tilstrekkelig tjenestetilbud, slik utvalget påpeker, er avgjørende. Et godt tjenestetilbud kan bygges dersom det finnes god samordning mellom de ulike ansvarlige aktører på statlig og kommunalt nivå.

Kapittel 10 Arbeidet med bostedsløshet

Boligutvalget foreslår å styrke tilskuddet til oppfølging i bolig, som forvaltes av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Denne tilskuddsordningen er prosjektbasert, og krever at kommunen må søke om midler hvert år, beskrive prosjektene i detalj og rapportere årlig om bruken av midler. Dette binder opp ressurser til administrasjon, og utfallet av søknaden er lite forutsigbart.

Kompetanse som bygges opp, forsvinner ut når tilskuddsperioden opphører hvis kommunen/NAV ikke har økonomi til å videreføre stillingene. Selv om det stilles krav om at kommunene skal videreføre prosjektene lokalt etter at statlig prosjektfinansiering opphører, viser praksis at kommunene ikke har midler til å videreføre satsningene. Derfor mener Hamar kommune at det vil være mer hensiktsmessig å styrke kommunenes økonomi gjennom økte rammetilskudd.

Hamar kommune mener at kompetansetilskuddet er både viktig og riktig, og vi støtter utvalgets forslag om å styrke dette (jf. Pkt. 13.6 s 140).

Kapittel 11 Boligosialt arbeid i kommunene

Boligutvalget viser til en rapport (s. 112-114) som NIBR har laget for utvalget for å beregne ressursbruken i stat og kommune. Utvalget påpeker at estimater i rapporten må tolkes med ”stor forsiktighet”, og rapporten er heller ingen samfunnsøkonomisk analyse. Den sier ikke noe om hvilke tiltak som bør og ikke bør gjennomføres. Hamar kommune mener at det er behov for mer analyse og fakta på dette området.

Hamar kommune støtter utvalgets forslag om at kommunene blir gitt frihet til å avgjøre organiseringen av boligosialt arbeid (s. 115 – om arbeidsfordelingen mellom NAV og kommunen).

Hamar kommune støtter utvalgets forslag om at spesialisthelsetjenesten bør ha ansvar for å starte prosess med kommunene for å få på plass egnede botilbud i god tid før utskrivelse (s.

115). Det samme bør gjelde for kriminalomsorgen, det statlige barnevernet og tilsvarende statlige institusjoner.

Som en av pilotkommunene i boligsosialt utviklingsprogram i Husbanken Region Øst, har vi erfart hvor viktig dette strategiske samarbeidet er for vår kunnskap og innsats på det boligsosiale feltet. Hamar kommune har tro på å forsterke og videreutvikle Husbankens rolle overfor kommunene (s. 121).

Hamar kommune er positiv til økt samarbeid mellom kommuner (s. 119). Imidlertid bør reglene for kommunesamarbeid mykes opp. For eksempel har vi i vår region flere ganger drøftet et samarbeid om husly til rusmisbrukere. Dette strander p.g.a. regelverk.

Hamar kommune registrerer med glede at Boligutvalget mener at kommunene må bli tilstrekkelig kompensert for oppgavene de er pålagt å gjøre overfor vanskeligstilte på boligmarkedet (s. 121).

Kapittel 12 Rollefordelingen mellom stat og kommune

Hamar kommune er i tvil om en lovfestet rett til ”nødvendig bistand” til å skaffe bolig er veien å gå. Hva er ”nødvendig bistand”? Hvem kan påberope seg å ha krav på slik hjelp?

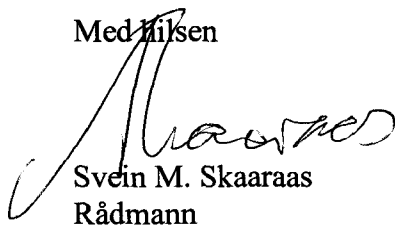
Hamar kommune mener imidlertid at det er positivt at utvalget foreslår å utrede nærmere hva det vil innebære av økonomiske og administrative kostnader for kommunene å lovfeste retten til ”nødvendig bistand” til å skaffe bolig (jf. pkt 13.5 s. 140). Det er også positivt at utvalget forutsetter at rammeoverføringene til kommunen i så fall må øke.

Hamar kommune er enige i utvalgets framstilling av de ulike aktører med ansvar for den sosiale boligpolitikken. Den manglende samordningen mellom de ulike departementene og direktoratene er en stor utfordring for implementering av den sosiale boligpolitikken.

Vi støtter tanken om at et styrket samarbeid mellom de ulike aktørene er avgjørende for å møte framtidens velferdspolitiske utfordringer og for å oppnå helhet og sammenheng innen det boligsosiale arbeidet. Når det gjelder statlig tilrettelegging vil vi trekke fram at Husbankens boligsosiale utviklingsprogram er et godt skritt i riktig retning. I det boligsosiale arbeidet mener Hamar kommune at Husbanken har en viktig rolle og besitter bred kompetanse.

Hamar kommune støtter forslaget om at en samordningsfunksjon skal legges til én ansvarlig aktør. Vi mener at Husbanken er den statlige aktøren som har kunnskap om kommunenes boligpolitikk og som har et strategisk grep om den sosiale boligpolitikken både nasjonalt og regionalt. En eventuell statlig samordningsfunksjonen bør etter vår oppfatning legges til Husbanken.

Med tilsen

Svein M. Skaaraas
Rådmann